گزارش خبر
NEWSREPORT

کد خبر: ۵۱۲۰۱۲
شنبه ۱۹ مهر ۱۴۰۴ ۱۲:۳۵

لوله مانیسمان زیر فشار تحریم: از جهش قیمت‌ها تا چالش تولید داخل

تحریم‌های بین‌المللی، زنجیره تأمین صنایع استراتژیک ایران، به ویژه صنعت نفت، گاز و پتروشیمی را با چالش‌های بی‌سابقه‌ای مواجه کرده است. در این میان، تأمین لوله‌های بدون درز (مانیسمان) که به دلیل مقاومت بالا در برابر فشار و دما، عنصری حیاتی در خطوط انتقال و چاه‌های نفت و گاز محسوب می‌شوند، به یک گلوگاه مهم تبدیل شده است.

به گزارش خبرگزاری گزارش خبر، تحریم‌های بین‌المللی، زنجیره تأمین صنایع استراتژیک ایران، به ویژه صنعت نفت، گاز و پتروشیمی را با چالش‌های بی‌سابقه‌ای مواجه کرده است. در این میان، تأمین لوله‌های بدون درز (مانیسمان) که به دلیل مقاومت بالا در برابر فشار و دما، عنصری حیاتی در خطوط انتقال و چاه‌های نفت و گاز محسوب می‌شوند، به یک گلوگاه مهم تبدیل شده است. با تشدید محدودیت‌ها، این پرسش کلیدی مطرح می‌شود که آیا توان داخلی قادر به پر کردن جای خالی واردات و پاسخگویی به نیاز عظیم این صنعت است؟

واردات زیر سایه تحریم؛ چالش‌ها و هزینه‌ها

برای درک عمق این وابستگی، باید به آمار نگاه کرد. بر اساس برآوردهای کارشناسان، نیاز سالانه صنایع نفت و گاز کشور به انواع لوله‌های بدون درز، حدود ۴۵۰ تا ۵۰۰ هزار تن است. در مقابل، مجموع ظرفیت اسمی تولیدکنندگان داخلی شناخته‌شده‌ای نظیر گروه ملی صنعتی فولاد ایران (اهواز) و شرکت لوله‌گستر اسفراین، با وجود تلاش‌هایشان، پاسخگوی تمام این نیاز نیست.

این شکاف تنها کمی نیست، بلکه کیفی نیز هست. برای مثال، سبد تولیدی بسیاری از کارخانه‌های داخلی کامل نبوده و در سایزها و ضخامت‌های خاص با کمبود مواجه است. گروه ملی اهواز عمدتاً محصولات خود را در سایزهای &frac۱۲; اینچ تا ۶ اینچ و در رده‌های سبک (Sch ۲۰) و رده ۴۰ (Sch ۴۰) عرضه می‌کند. این محدودیت باعث شده تا برای تأمین نیاز پروژه‌های بزرگ، واردات از کشورهایی نظیر چین، رومانی و اوکراین به یک ضرورت تبدیل شود؛ به‌ویژه لوله‌های چینی که با ارائه سبد کاملی از سایزها و ضخامت‌ها، این خلاء را پر می‌کردند.

امروزه تحریم‌ها این فرآیند را از چند جهت مختل کرده‌اند:

محدودیت دسترسی: قطع همکاری تأمین‌کنندگان معتبر جهانی، انتخاب‌ها را محدود کرده است.
موانع لجستیکی و مالی: مشکلات در نقل و انتقال پول، بیمه و حمل‌ونقل، هزینه‌ها و زمان اجرای پروژه‌ها را به شدت افزایش داده است.
افزایش ریسک: محدودیت در گزینش، ریسک ورود کالاهای با کیفیت نامطلوب و مغایر با استانداردهای سخت‌گیرانه صنعت نفت (API) را بالا برده است.

اثر مستقیم تحریم‌ها: فعال‌سازی مکانیزم ماشه و بحران در بازار

شرایط تحریمی، به‌ویژه پس از فعال شدن مکانیزم ماشه که مسیر واردات را با موانع جدی روبه‌رو کرد، این تعادل شکننده را بر هم زد. پیامدهای این محدودیت در واردات، به سرعت در بازار نمایان شد:

جهش ناگهانی قیمت‌ها: با کاهش عرضه در برابر تقاضای ثابت، قیمت لوله مانیسمان در بازار آزاد دچار جهش شد.
خالی شدن انبارها: به علت مصرف بالا در پروژه‌های جاری، موجودی انبارهای تجار به سرعت کاهش یافت و همین کمبود، خود به عاملی برای افزایش بیشتر قیمت‌ها تبدیل شد.
افزایش سودجویی: با کمیاب شدن برخی سایزها یا ضخامت‌های خاص، زمینه برای سودجویی و افزایش غیرمنطقی قیمت‌ها توسط برخی افراد فراهم شد.
فشار بر صنایع مصرف‌کننده: صنایع بزرگ مانند نفت و گاز با چالش تأخیر در تأمین و افزایش هزینه‌های تمام‌شده پروژه‌ها مواجه شدند.

راهکارها و چشم‌انداز آینده: نگاه به توان داخلی

با بسته شدن مسیر واردات، تمام نگاه‌ها به سمت تولیدکنندگان داخلی معطوف شده است. اما همانطور که اشاره شد، محدودیت ظرفیت و ناقص بودن سبد کالا، جایگزینی کامل را در کوتاه‌مدت غیرممکن می‌سازد. کارشناسان و فعالان بازار بر چند راهکار کلیدی برای مدیریت این بحران تأکید دارند:

افزایش ظرفیت تولید: سرمایه‌گذاری فوری برای بالا بردن ظرفیت عملی کارخانه‌های موجود.
تکمیل سبد محصولات: تمرکز بر تولید سایزهای بزرگ و آلیاژهای خاص برای کاهش وابستگی استراتژیک.
حمایت دولتی: ایجاد بستر حمایتی از سوی دولت برای تشویق سرمایه‌گذاران به ساخت کارخانه‌های جدید و مدرن.

چشم‌انداز آینده بازار لوله مانیسمان در ایران مستقیماً به مدیریت این شرایط گره خورده است. تداوم کمبود عرضه به افزایش مداوم قیمت‌ها دامن خواهد زد، در حالی که رشد سریع تولید داخلی می‌تواند ثبات را به بازار بازگرداند.

ویژگی

نیاز صنایع نفت و گاز (تقاضا)

توان تولید داخلی (عرضه)

نتیجه و شکاف موجود

سایز لوله (قطر)

نیاز گسترده به سایزهای رایج (تا ۱۶ اینچ) و حیاتی به سایزهای بزرگ (بالای ۱۶ اینچ)

پوشش گسترده و مناسب در سایزهای رایج

شکاف اصلی: محدودیت در تولید سایزهای بزرگ

جنس و آلیاژ

تقاضای بالا برای فولاد کربنی و نیاز استراتژیک به آلیاژهای خاص (مقاوم به خوردگی)

تولید انبوه و باکیفیت فولاد کربنی استاندارد

شکاف فنی: توانمندی محدود در تولید آلیاژهای ویژه

حجم کلی تقاضا

حدود ۴۵۰ الی ۵۰۰ هزار تن در سال

ظرفیت اسمی حدود ۴۰۰ هزار تن (ظرفیت عملی کمتر)

شکاف کمی: حداقل ۱۰۰ هزار تن کمبود در سال

استانداردهای مورد نیاز

الزامات سخت‌گیرانه و گواهینامه‌های بین‌المللی مانند API 5L

بسیاری از استانداردها پوشش داده می‌شود

شکاف کیفی: عدم پوشش کامل تمام گریدها و استانداردهای خاص

قیمت تمام شده

نیاز به قیمت رقابتی برای اقتصادی کردن پروژه‌ها

پتانسیل قیمت تمام شده پایین‌تر به دلیل حذف هزینه‌های واردات

مزیت بالقوه: تولید داخل می‌تواند به صرفه‌تر باشد

جمع‌بندی: ضرورت سرمایه‌گذاری برای پر کردن شکاف

در چنین شرایط حساسی، دسترسی به اطلاعات دقیق بازار و تأمین‌کنندگان معتبر برای مدیران پروژه‌ها و پیمانکاران، نقشی حیاتی در کنترل هزینه‌ها و پیشبرد موفقیت‌آمیز طرح‌ها دارد. بررسی شرایط بازار و نوسانات آن پیش از هرگونه اقدام، امری ضروری است.

جهت اطلاع از آخرین وضعیت بازار و استعلام از تأمین‌کنندگان معتبر، می‌توانید به مراجع تخصصی این حوزه مراجعه نمایید. برای مشاهده و بررسی قیمت لوله مانیسمان از طریق لینک مربوطه اقدام کرده و با آگاهی کامل برای پروژه خود برنامه‌ریزی کنید.